

दण्डम् Rāstra. 6. 5.

अखण्डा (a-khaṇḍā) *f.* **1A** name of the 12th day of Mārgaśīrṣa and the observances on that day व्रतभेदान् प्रवक्ष्यामि...अखण्डा द्वादशी चान्या PadmP. ii. 87. 2; **1B** name of the 12th day of Kārttika (also named उत्थानद्वादशी) चातुर्मासस्य कालस्य तूत्थानद्वादशी तु या ।... अतः पवित्रकं तस्याम् ... कार्यं क्रियापरैर्भवत्या साखण्डा येन जायते PāraS. 12. 43 = PauskS. 30. 18; **1C** name of the 11th day of (Mārgaśīrṣa etc.) a Hindu month and the व्रत on that day मार्गशीर्षदिमासेषु द्वादशीषु नरोत्तम । व्रतं शुभमिदं कार्यम-खण्डैकादशीव्रतम् । दशम्यां चैव नक्तं च एकादश्यामुपोषणम् । द्वादश्यामेकमुक्तं च अखण्डा इति कथ्यते SkandP. ii(5). 12. 23; **2** the lunar day which lasts for the whole day (from sunrise to sunset) सूर्यास्तमनपर्यन्तं यस्मिन् वारेऽपि या तिथिः । विद्यते सा त्वखण्डा स्यात् NāraS. 4. 37; सप्तमी... । यद्यखण्डा भवेत् सैव तदा ज्ञेया भवात्मिका BhaviP. 358B. 17 (ii(2). 7. 59)

अखण्डाकार (akhaṇḍākāra) *adj.* [*f.* -ā] whose form is unlimited ब्रह्माखण्डाकारम् NirvāU. 347. 12; PaiṅgU. 425. 14 (4. 11); तदाकाराकारिता-खण्डाकारवृत्त्यात्मकसाक्षिचैतन्ये प्रपञ्चलयः MandBrU. 2. 3 (350. 11); अखण्डाकाश-रूपोऽसि ह्यखण्डाकारमस्यहम् MaitreU. 3(20); अखण्डाकारया वृत्त्या त्वज्ञाने बाधिते सति SarvaVeSāSam. 799; अखण्डाकारचरमवृत्तेरेवाज्ञानविरोधित्वात् GuruCandr. iii. 30. 21.

अखण्डाकारक (akhaṇḍākāra-ka) *adj.* of the form of the unlimited one (i. e. Brahman) अखण्डाकारकं ज्ञानमाचख्युस्तन्निर्बहणम् VedāntSiSūMañ. 3. 32.

अखण्डाकारज्ञान (akhaṇḍākāra-jñāna) *n.* the knowledge of the form of the unlimited one (i. e. Brahman) एकं च तत् आतपत्रं च अखण्डा-कारज्ञानम् LalitāTriBh. 270. 16 (on 8); 284. 6 (on 16); शुद्धब्रह्मरूपेणापि तद्बाधनस्वरूपयोग्ये अखण्डाकारज्ञाने तत्तथा GuruCandr. ii. 108. 19.

अखण्डाकाररूप (akhaṇḍākāra-rūpa) *adj.* [*f.* -ā] having an un- limited form देहे ज्ञानेन दीपिते बुद्धिरखण्डाकाररूपा यदा भवति तदा विद्वान् ब्रह्मज्ञानाक्षिणा कर्मबन्धं निर्दहेत् PaiṅgU. 425. 14 (4. 11)

अखण्डाकारवृत्ति (akhaṇḍākāra-vṛtti) *f.* mental modification of the form of the unlimited (i. e. Brahman) अखण्डाकारवृत्तिः सा चिदाभाससम-न्विता । आत्माभिन्नं परं ब्रह्म विषयीकृत्य केवलम् । बाधते तद्रताज्ञानम् SarvaVe- SāSam. 798; प्रज्ञायामखण्डाकारवृत्तौ...परिपाकं नीतायाम् LalitāTriBh. 266. 10 (on 6); ज्ञानमेवाज्ञानध्वंस इति मते अज्ञानस्योपाधित्वासंभवात्...तस्या एवाखण्डा-कारवृत्तित्वेन सर्वत्रोपधायकत्वात् GuruCandr. i. 127. 18.

अखण्डाकाराकारित (akhaṇḍākārākārīta) *adj.* [*f.* -ā] which has attained a form which is the same as that of the unlimited one (i. e. Brahman) अहम्...ब्रह्मास्मीत्यखण्डाकाराकारिता चित्तवृत्तिरुदेति VedāntSā. (Sa.) 26. 10.

अखण्डाकाश (akhaṇḍākāśa) *m. n.* unlimited space अखण्डाकाशरूपोऽसि ह्यखण्डाकारमस्यहम् MaitreU. 3(20)

अखण्डाकृति (akhaṇḍākṛti) *adj.* of unlimited form गन्तव्यं किमिहास्ति सर्वपरिपूर्णस्याप्यखण्डाकृतेः Praudhā. 10.

अखण्डाखण्डलधनुस् (akhaṇḍākhaṇḍaladhanus) *n.* the unbroken (full) rain-bow अये सोपानपङ्कीनामभूवन् रत्नतोरणाः । अखण्डाखण्डलधनुःश्रेणि-श्रीसोदरा इव TrisaSāPuC. ii. 2. 289.

अखण्डाखण्डलवैभव (akhaṇḍākhaṇḍalavaibhava) *adj.* having unimpeded power as of Indra आनन्दरङ्गक्षितिपतिः ... समागतानेकदेशवास्तव्य-समस्तानन्तभोगिभोगायतचण्डमुजदण्डमण्डिताखण्डाखण्डलवैभवविभवविनिर्जितयक्ष-राजक्षमाधिराजराजिविराजमानोत्तुङ्गानेकरत्ननिकुरुम्बप्रभातरङ्गितभद्रासनसहस्रसंकुला-न्तरं मनोहरमधिगम्य विवाहमण्डपम् ĀnandRa. 5. 8(22)

अखण्डाखण्डलश्रीक (akhaṇḍākhaṇḍalāśrī-ka) *adj.* possessing the entire prosperity of Indra अखण्डाखण्डलश्रीकः ... भूयादेष नामयनायकः EL. iv. 359. 41.

अखण्डाख्य (akhaṇḍākhyā) *adj.* [*f.* -ā] named *akhaṇḍā* (a Tithi which lasts for three Mubūrtas after the sunset) उपैत्यस्तमवाप्यार्कमुहूर्तत्रय-वाहिनी । या तिथिः स्यादखण्डाख्या VasiS. 12. 40.

अखण्डाङ्ग (akhaṇḍāṅga) *adj.* headless body (the limbs of which are not cut) अखण्डाङ्गं शवं देवि सखण्डं मस्तकेन यत् । तन्मुण्डं यन्त्रमालादि-पात्रकर्मणि कीर्तितम् SaktiSamT. ii. 67. 10.

अखण्डाज्ञ (akhaṇḍājñā) *adj.* whose orders are not violated अखण्डा-ज्ञस्य सर्वत्र सेव्यमानस्य पाथिवैः । सुखेन व्यतिगच्छन्ति कच्चिदार्यस्य वासराः TrisaSāPuC. i. 5. 85; नन्दोऽभूदखण्डाज्ञस्ततः परम् PariPar. 6. 251.

अखण्डात्मक (akhaṇḍātma-ka) *adj.* of unlimited form उत्पन्ने च

विरोध एकरसके वस्तुन्यखण्डात्मके । वृत्तिलक्षणया भवति SaṅkṣeSā. 1. 196 (i. 154. 23)

अखण्डात्मतत्त्व (akhaṇḍātma-tattva) *n.* the real nature of the un- limited self तदप्यखण्डात्मतत्त्वस्य वाक्यार्थतामुपपादयद्भिरस्माभिरधस्तादेव निरस्तम् NyāyMa. 299. 7; अखण्डात्मतत्त्वरूपपरब्रह्मरूपेण...उक्तस्य रूपमेतत् GuruCandr. ii. 277. 13.

अखण्डात्मन् (akhaṇḍātman) *m.* the self which is one without a division यदि च सोऽखण्डात्मा, कुतो जगज्जीवेश्वरात्मकं द्वैतमवभासते SarvaMa- Sam. 40. 12.

अखण्डात्मप्रकरण (akhaṇḍātma-prakarana) *n.* the context dealing with the indivisible self इदं सर्वं यद्यमात्मेत्यादेरखण्डात्मप्रकरणस्थस्य ... अविरो- धात् GuruCandr. ii. 289. 7.

अखण्डात्मरूप (akhaṇḍātma-rūpa) *n.* the form of the unlimited self तत्त्वमतेः पूर्वं प्रेरकत्वेन पृथक्त्वेन च उपलभ्यमानमखण्डात्मरूपं मत्वा मुच्यते LaCandr. 431. 20.

अखण्डात्मविमर्शतस् (akhaṇḍātma-vimarśa-tas) *adv.* through the contemplation of the self which is inseparable from everything परं तु ध्यानमुदितमखण्डात्मविमर्शतः । निर्वातदीपसङ्काशमात्मनात्मसमीक्षणात् TantzRā. 24. 22.

अखण्डात्माद्वैत (akhaṇḍātmādvaita) *n.* non-dual nature of the self which is unlimited वामदेवादिमुक्तोऽस्ति तथापीदानीं बन्धः स्वस्मिन्ननुभवसिद्धः । अतो नाखण्डात्माद्वैतमित्यर्थः SaṅkhyāPraBh. 72. 10 (on 1. 157); 131. 30 (on 5. 65)

अखण्डादर (akhaṇḍādara) *adj.* [*f.* -ā] which has unbounded respect राजिराखण्डलानामखण्डादरा पादपीठेऽलुठत्तावके SriViraSta. 10.

अखण्डादरशीय (akhaṇḍādarśīya) *adj.* belonging to the book (called) Akhaṇḍādarśa (a work on Dharmaśāstra) अखण्डादरशीये साक्षिप्रकरणे कात्यायनः-दत्तस्य जनकापत्ये मृते VyavaNi. 434. 9.

अखण्डाद्वयानन्द (akhaṇḍādvayananda) *m.* bliss which is unlimited and without a second (i. e. difference) एतेन अखण्डाद्वयानन्दैकरसब्रह्मज्ञानमेव केवलज्ञानम्...इति वेदान्तिमतमपि निरस्तम् JñānBiPra. 23. 23.

अखण्डाद्वितीयरूप (akhaṇḍādvitīyārūpa) *n.* the form which is un- limited and without a second (i. e. difference) भक्त्वा प्रसन्नस्तु भगवान्स्वय-मेव कृपया तच्चैतस्यखण्डाद्वितीयरूपेणाविर्भूतः स्वज्ञानेनाज्ञानं निवर्तयति ViraMi. (Bhakti.) 19. 10.

अखण्डाद्वैत (akhaṇḍādvaita) *n.* the non-dual nature of the unlimi- ted (self) अद्वैतश्च्यनुपपत्ति समाधायखण्डाद्वैते बाधकान्तरमाह SaṅkhyāPraBh. 72. 6 (on 1. 157)

अखण्डाद्वैतबुद्धि (akhaṇḍādvaita-buddhi) *f.* knowledge of the non- dual (self) which is unlimited अखण्डाद्वैतबुद्धयुपकारकत्वमेव भूतयोन्यादिवाक्या- नाम् LaCandr. 828. 41.

अखण्डानन्द (akhaṇḍānanda) *adj.* consisting of unlimited bliss अखण्डानन्दमद्रयम् ।...यत्परं ब्रह्माहमेव तत् ĀtmaBo. 36; अखण्डानन्दम्...यत्तत्त्व-मसि परमं ब्रह्म न परः Jivān. 309. 4; आम्नायानामप्यखण्डानन्दं ब्रह्मैव प्राधान्येन विषयः SetuBa. 20. 12; *m.* unlimited bliss किं हेयं किमुपादेयम्...अखण्डा- नन्दपीयूषपूर्णब्रह्ममहार्णवे AdhyāU. 66; कालशब्देन निर्दिष्टो ह्यखण्डानन्द अद्वयः AparoAnu. 111; खण्डानन्दा रसाः सर्वे सोऽखण्डानन्द उच्यते CaitaCa. 56. 19(3)

अखण्डानन्दता (akhaṇḍānanda-tā) *f.* the state of the unlimited bliss अर्थक्रियाहेतुरखण्डानन्दतयास्वादहेतुः आस्वादनीयेति यावत् SivarKaMaDi. ii. 492. 18 (on iv. 4. 14); सिद्धैवात्मनो दृढयोगसिद्धिरखण्डानन्दता च Jivān. 320. 6.

अखण्डानन्ददानतस् (akhaṇḍānandadāna-tas) *adv.* because of giving unlimited bliss खण्डानन्दसर्वदुःखानामखण्डानन्ददानतः स्वभावाद्दारुरेणो हि परं ब्रह्माभिधीयते SkandP. ii(2). 28. 40.

अखण्डानन्ददायिन् (akhaṇḍānanda-dāyin) *adj.* which bestows un- interrupted (i. e. continuous) joy अखण्डानन्ददायिन्ः...अनाहतस्य नादस्यानु- संधानेन भस्मितनिखिलकश्मलः NityoNi. 134. 16.

अखण्डानन्दनाभिधान (akhaṇḍānandanābhīdhāna) *adj.* called or named as Akhaṇḍānandanā (the last act of the drama Damaruka, so called because of its giving uninterrupted delight) भो भो जितेन्द्रियसुकर्म-सुभेदसः तूर्णमात्रजत निबन्धनमभियोक्तुमखण्डानन्दनाभिधानम् Damaru. 112(14)

अखण्डानन्दपूर्ण (akhaṇḍānanda-pūrṇa) *adj.* who is full of unlimi- ted bliss तत्त्वमसीत्युपदेशेन त्वमेवाहमहमेव त्वमिति तारकयोगमार्गेणाखण्डानन्दपूर्णः कृतार्थो भवति MandBrU. 3. 1. (351. 20); अखण्डानन्दपूर्णस्त्वममोघफलदायकः GapeP. ii. 38. 51.